

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป รายละเอียดจะได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา” ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ระหว่างด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านความรู้ความสามารถพิเศษ
3. เพื่อรวบรวมผลการเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บังคับบัญชาทั้งหมดของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2544 - 2545 ซึ่งมีสถานที่ทำงานตั้งอยู่ในจังหวัดภาคใต้ตอนบน ภาคใต้ตอนล่าง กรุงเทพฯ และปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บังคับบัญชาที่เป็นประชากรที่เข้าถึงได้ทั้งหมด ซึ่งประชากรที่เข้าถึงได้มาโดยวิธีการสำรวจรายชื่อและที่อยู่ของบัณฑิต จากงานทะเบียน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และส่งแบบสอบถามไปตามที่อยู่ของบัณฑิตที่มีภูมิลำเนาในจังหวัด ปัตตานี ยะลา

นราธิวาส สงขลา สตูล กรุงเทพฯและปริมณฑล โดยส่งทางไปรษณีย์ พร้อมสอจดซอง ปิดแสดมปี
 จำหน่ายของถึงผู้วิจัย และให้บัณฑิตส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ จากนั้นบันทึก
 รายชื่อสถานที่ทำงานหรือหน่วยงานต้นสังกัดของบัณฑิตทุกคนที่มีสถานที่ตั้งในจังหวัดภาคใต้
 ตอนบน ภาคใต้ตอนล่าง กรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 222 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและ
 แบบสัมภาษณ์

2.1 แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
 มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists) ซึ่งจะถามในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ
 วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการเป็นผู้บังคับบัญชา สถานที่ตั้ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา แบบสอบถามมี
 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งเป็น 5
 ระดับ คือ สูงที่สุด สูง ปานกลาง ต่ำ ต่ำที่สุด ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่งลบบเท่ากับ .95 ซึ่ง
 ประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 ด้านคือ

- ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน จำนวน 23 ข้อ มีค่าดัชนีความ
 สอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 - 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .84

- ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ จำนวน 18 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่
 ระหว่าง .60 - 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา

2.2 แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 10 คน แบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
 ประกอบด้วยข้อคำถามประเด็นกว้าง ๆ ทั้งหมด 6 คำถาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม

1.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลในการวิจัยจากภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยส่งไปรษณีย์พร้อมสอจดของปิดแสดมปี จำนวนของถึงผู้วิจัย จำนวน 222 ชุด

1.3 หลังจากส่งแบบสอบถามให้ผู้บังคับบัญชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายใน 15 วันหลังจากได้แบบสอบถาม และหากได้ไม่ครบตามจำนวน ผู้วิจัยจะติดต่อประสานงานด้วยตนเองอีกครั้ง จนได้รับแบบสอบถามคืนมากที่สุด คือ 127 ชุด คิดเป็นร้อยละ 57.21

1.4 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมา ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และติดต่อขอความร่วมมือด้วยตนเองพร้อมอธิบายรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย จากนั้นทำการนัดหมายวันสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่นัดหมายไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลแล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการตาม ขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ และสถานที่ตั้ง

2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ทักษะของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่คะแนนแนวของเบสต์ (Best 1970 : 204 - 208) เพื่อประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3. หาค่าเอฟ (t - test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร
4. หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีผลดังนี้

1.1 จากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตส่วนใหญ่มีทัศนะว่า การนำความรู้ในสาขาวิชาที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก การพัฒนาความรู้ใหม่ไปสู่ความเป็นเลิศในการทำงานของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก ทักษะทางด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาและความสามารถในการบูรณาการความรู้ของตนเองเพื่อประโยชน์ในการทำงานของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก

1.2 จากการตอบแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับสูง และพบว่า การเข้าร่วมและยอมรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการพัฒนาองค์กรและเอาใจใส่ในงานที่ทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ มีผลดังนี้

2.1 จากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตส่วนใหญ่มีทัศนะว่า ความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก การคิดในเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาข้อมูลและติดต่อสื่อสารของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก

2.2 จากการตอบแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับสูง และพบว่าความสามารถ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. การเปรียบเทียบผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาระหว่างด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านความรู้ความสามารถพิเศษ พบว่าไม่แตกต่างกัน

4. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ในแต่ละด้านมีผลดังนี้

4.1 ในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ

4.2 ในด้านความรู้ความสามารถพิเศษ ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรเสริมเรื่องความกระตือรือร้นให้มากกว่านี้

การอภิปรายผล

การวิจัย การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์รุ่นปีการศึกษา 2545 พบว่า ในภาพรวมนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต ในด้านความรู้

ความสามารถทางวิชาการ / วิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถทั่วไป ด้านบุคลิกภาพ และด้าน
 คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพในระดับมาก ส่วนฉนวน ชีวกิจการและคณะ (2540
 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณภาพบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทัศนะของผู้จ้างงานหรือ
 ผู้บังคับบัญชา พบว่า คุณภาพบัณฑิตจากการประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตจากการศึกษาเชิง
 ปริมาณ ผู้จ้างงานหรือผู้บังคับบัญชาประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์ดีทั้ง 14 ปัจจัย
 นอกจากนี้ อารีย์ คณาวิวัฒน์ไชย และมาลี หังสพฤกษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาความพึง
 พอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้
 บัณฑิตในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความรู้
 ความสามารถทั่วไป ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก และสุ
 ไวปะ สมะเอ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาบัณฑิต คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา พบว่า คุณลักษณะ
 ที่พึงประสงค์ของมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็น
 ของผู้บังคับบัญชา ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน คุณลักษณะทางวิชาการ/วิชาชีพ คุณลักษณะทางสังคม
 และ คุณลักษณะทางเชาวน์อารมณ์ จากการสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามของ
 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน
 อย่างไรก็ตามนอกจากงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์แล้วยังมีงานวิจัยอื่นที่ได้ทำการวิจัย
 ดังนี้ คือ พรทิพย์ อภินันทพร (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ติดตามผลครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ประสิทธิภาพการ
 ปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตตามการรับรู้ของมหาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน พบว่า โดย
 สรุปลักษณะรวมทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตใน
 ระดับมาก ส่วน สุกัลยา ธรรมรักษา (2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาภาวะการมีงาน ภาวะการ
 ทำงานของบัณฑิตและความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 หอการค้าไทย พบว่าในภาพรวมความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตด้านความรู้ความสามารถ
 และด้านทั่วไป อยู่ในระดับดี นอกจากนี้บัวพันธ์ กำเนิดสิงห์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้มีการติดตามผล
 การปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2527 – 2538 เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของ
 มหาบัณฑิต ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา พบว่า ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตมี
 ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และ วันทนีย์ บ้วนเกียพันธ์ุ (2538 : บทคัดย่อ) ซึ่ง
 ได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของตนเอง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน พบว่าสมรรถภาพทุกด้านของมหบัณฑิตมีอยู่ในระดับมาก

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยนี้ น่าจะสืบเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีบัณฑิตที่จบการศึกษาทั้งหมด 4 คณะด้วยกันคือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยอิสลามศึกษา บัณฑิตเหล่านี้ล้วนมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหรือความพร้อมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญในเรื่องโครงสร้างหลักสูตร โดยเน้นความสำคัญของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี รวมหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรแล้ว ทุกสาขาวิชาต้องเรียนประมาณ 140 หน่วยกิต และมุ่งเน้นหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี แต่หมวดวิชาเฉพาะจะรวมถึงวิชาแกน วิชาเอก และวิชาโท จึงอาจส่งผลให้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ส่วนความรู้ความสามารถพิเศษก็อาจเป็นผลมาจากโครงสร้างหลักสูตรได้ กำหนดให้บัณฑิตมีการฝึกงาน หรือฝึกสอน และมีกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงทำให้บัณฑิตได้ความรู้เพิ่มเติม และประสบการณ์ นอกเหนือจากที่ได้ศึกษาในเวลาเรียน ทำให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) ที่มีเจตนารมณ์มุ่ง 1) พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและ 2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมี คุณภาพใน 3 ด้าน คือ สังคม คุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541) และสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตในอุดมคติที่เป็นบัณฑิตมหาชนคือ บัณฑิตต้องมีความรู้ควบคู่คุณธรรม

2. การเปรียบเทียบผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาระหว่างด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านความรู้ความสามารถพิเศษ

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชาระหว่างด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านความรู้ความสามารถพิเศษพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรรถสิทธิ์ เอกอิมผล (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง ความคาดหวังของตลาดแรงงานต่อบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในเรื่องคุณสมบัติด้านสถานภาพส่วนตัว ความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ

บุคลิกภาพ คุณสมบัติอื่นๆ และสิ่งที่ต้องปรับปรุงโดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เพศ อายุ งานในหน้าที่และขนาดของบริษัทที่ต่างกัน มีความเห็นในเรื่องคุณสมบัติของบัณฑิตไม่แตกต่างกัน และวันดา เทือกขันธ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2534 - 2539 พบว่า ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2534 – 2539 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารและการนิเทศ ด้านการฝึกอบรมและการสอน ด้านวิจัยและพัฒนาทางเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิสัยทัศน์ ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของสุไวย๊ะ สะมะแอ (2547 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา พบว่า จากการเปรียบเทียบผล การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาบัณฑิตในแต่ละคุณลักษณะพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อคุณลักษณะทางเชาว์อารมณ์มากกว่าคุณลักษณะพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อคุณลักษณะทางสังคมมากกว่า คุณลักษณะพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อคุณลักษณะทางสังคมมากกว่าคุณลักษณะทางวิชาการ/วิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อคุณลักษณะทางวิชาการ/วิชาชีพไม่แตกต่างกับคุณลักษณะทางเชาว์อารมณ์ 6) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อคุณลักษณะทางสังคมไม่แตกต่างกับ คุณลักษณะทางเชาว์อารมณ์

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยเป็นดังนี้ น่าจะสืบเนื่องจากการที่โครงสร้างหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ให้ความสำคัญทั้งในเรื่องวิชาการ และกิจกรรมควบคู่กันไป โดยในด้านวิชาการอาจดูได้จากโครงสร้างหลักสูตรของแต่ละคณะ ซึ่งส่วนใหญ่ทุกสาขาวิชากำหนดหน่วยกิตตลอดหลักสูตรประมาณ 140 หน่วยกิต โดยประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี แต่ทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ก็ไม่ได้เน้นเฉพาะในด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว ซึ่งสังเกตได้จากการมีกิจกรรมในระหว่างที่บัณฑิตศึกษาอยู่ เช่น กิจกรรม มอ.วิชาการ โครงการอาสาสมัครต่าง ๆ กิจกรรมชมรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นประสบการณ์ที่ดีที่บัณฑิตควรจะได้ฝึกหัดความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ตัวเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต

ปัตตานี ไม่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ทั้งความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และความรู้ความสามารถพิเศษ

3. การรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา

ผลการวิจัยในด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานพบว่า ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ ข้อที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรเสริมความกระตือรือร้นให้มากกว่านี้

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ น่าจะสืบเนื่องจากคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ล้วนมีคุณลักษณะทั้งสองในตัวเอง แต่อาจจะแตกต่างกันบ้างในระหว่างบุคคลแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ และอาทร จันทวิมล (2531 : 5 อ้างถึงในรุทร์ กล่อมชุ่ม, 2533 : 10) ได้กล่าวว่าแรงงานที่มีคุณภาพที่สถานประกอบการต้องการ ย่อมประกอบด้วยหลายประการ และที่รวมถึงการขยัน กระตือรือร้น ส่วนเพลินพิศ แสงอินทร์ (2522 : 20) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะคนที่สถานประกอบการต้องการ ในเนื้อหาล้วนรวมถึง การตั้งใจทำงาน มาทำงานสม่ำเสมอและรับผิดชอบในงานที่รับมอบหมาย ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความพากเพียรพยายามอดทนอดทน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ (2536 : 96) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพตามที่สถานประกอบการต้องการ รวมถึงความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน นอกจากนี้ดูบิน (Dubin, 1976 : 412) ได้เสนอหลักการมนุษย์สัมพันธ์ หนึ่งในนั้นคือมีความอดทน มัลลิกา นิตยาพรและอรุณศรี อนันตรวิชัย (2534, อ้างถึงในกรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 29) ได้ศึกษาแนวคิดของผู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน สรุปได้ว่า การปฏิบัติตนให้มีความสำเร็จในการทำงาน พนักงานมีความเห็นควรปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ รองลงมาให้มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักหน้าที่ ตั้งใจทำงาน และสนใจเข้าในงาน ดังนั้นจึงเห็นว่าในการทำงานต้องอาศัยคุณสมบัติหลาย ๆ อย่างมาประกอบกันถึงจะทำให้บัณฑิตมีคุณภาพเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเปรียบเสมือนเพชรน้ำงามควรแก่การยกย่องในหน่วยงานนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผลที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานและสังคม

1.2 ผลที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจและเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมในปัจจุบันให้เป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น

1.3 ผลที่ได้รับจากการวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากผู้บังคับบัญชาที่มาจากสถานศึกษา ข้อมูลส่วนนี้ คณะศึกษาศาสตร์ และวิทยาลัยอิสลามศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและวางแผนพัฒนาปรับปรุงบัณฑิตของคณะได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิต คณะต่าง ๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลผลิตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.2 ควรมีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตทุกคนที่จบจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และควรประเมินผลทุก ๆ ปีอย่างต่อเนื่อง

2.3 นอกจากทัศนะของผู้บังคับบัญชาแล้ว ควรให้เพื่อนร่วมงานหรือตัวบัณฑิตเองมีส่วนร่วมในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบัณฑิตด้วย

2.4 ควรมีการประเมินผู้บังคับบัญชาในวงการอื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ บริษัทต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่น ๆ อาจจะได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น